

Sisäministeriö
kirjaamo.sm@govsec.fi

Viite: SM019:00/2023

LAUSUNTO LUONNOKSESTA ASETUKSEKSI PELASTUSTOIMEN TILANNEKUVATOIMINNASTA

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta.

Lausuntonamme toteamme seuraavaa:

Perustelumuiustiossa 3 § on todettu, että pelastustoiminnan tehokas ja laadukas alueellinen johtaminen edellyttää pelastusviranomaisten johto- ja tilannekeskuskokonaisuuden yhtenäisyyttä. Huomiona toteamme, että tätä tilannekeskuskokonaisuuden yhtenäisyyttä ei ole tässä asetusluonnoksessa mainittu, vaan asetus käsittelee vain järjestämistehtäviä.

Oletamme, että valtioneuvoston asetuksen lisäksi sisäministeriö antaa joko asetuksen tai ohjeen perustettaville valtakunnallisten ja alueellisten tilanne- ja johtokeskuksille, jotta perustelumuiustion yhteneväisyys toteutuisi ja järjestelyt olisivat tällöin yhdenmukaiset.

Ehdotetun sääntelyn 5 §:n 3 momentin mukaan tilannekuvadokumentit tulee säilyttää viiden vuoden ajan. Käsitteistön yhtenäisyyden säilyttämiseksi muun lainsäädännön kanssa (esim. julkisuuslaki) tilannekuvadokumentteja parempi sanamuoto voisi olla esimerkiksi ”tilannekuvaan liittyvät tallenteet ja muut asiakirjat”.

Perustelumuiustion mukaan tilannekuvaa analysoitaisiin, ja tähän analysointiin sisältyisi mm. erilaisten tietolähteiden arviointia, tiedonkeruuta, tulevien tapahtumien ennustamista ja tarvittavien toimenpiteiden suunnittelua. Kun pelastustoimen palveluiden tulee perustua riskien arviointiin mm. palvelutason ja valvonnan osalta, tulisi harkita onko asetuksessa säädetty viiden vuoden säilytysaika riittävän pitkä, jotta tilannekuvatoiminnan yhteydessä kerättyjä tietoja voidaan hyödyntää sanotuissa tehtävissä. Lisäksi tulisi huomioida ja varmistaa, että tietoja voidaan käyttää myös esimerkiksi tieteellisissä tutkimuksissa.

Jatkovalmistelussa olisi syytä huomioida, että tällä hetkellä pelastustoimen hallinnonalan tietosuojaja rekisteriasioita koskeva, sisäministeriön vastuulle kuuluva sääntely on jokseenkin epäjohtonmukaista ja hajanaista. Esimerkiksi pelastuslain muutoksen yhteydessä (HE 184/2022 vp, s. 7) todettiin, että pelastuslaitoksella ei olisi oikeutta tallentaa vastaanottamiaan kulotusilmoituksia, joten lakiin lisättiin mahdollisuus tallentaa kulotusta koskevat ilmoitukset valvontarekisteriin. Pelastuslain 31 a § ei sisällä tilannekuvatoiminnan yhteydessä muodostuvien asiakirjojen ja tallenteiden säilyttämistä tai rekisteröintiä koskevaa sääntelyä. Siten vähintäänkin asetuksen perustelumuiustiota tulisi tarkentaa

mahdollisten tilannekuvatoiminnan yhteydessä muodostuvien henkilötietojen säilytysperusteiden osalta.

Lisäksi tulisi huomioida, että valtion talousarvioesityksen 2024 mukaan pelastustoimen toimintamenoja ollaan vähentämässä 83 000 euroa, ja Pelastusopiston toimintamenoihin näyttäisi ehdotettavan kohdistuvan 318 000 euron säästöt. Ottaen huomioon valtakunnalliset, pelastajakoulutukseen kohdistuvat haasteet, tulisi harkita toimintojen priorisointia käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Valtakunnallisen tilannekuvan kokoaminen on tärkeää, mutta samalla tulee huomioida pelastustoimen perustoimintaedellytysten turvaaminen.

SUOMEN PELASTUSALAN KESKUSJÄRJESTÖ

Marko Hasari
toimitusjohtaja

Petri Jaatinen
palokuntajohtaja